

POLAK WE FRANCJI

Le Numéro : 50 centimes.

Numer : 50 cts.

" LE POLONAIS EN FRANCE " — Journal hebdomadaire

Przedpłata we Francji :

Cena numeru.... 50 cts

Półrocznie..... 12 fr.

Po za Francją w Europie :

Rocznie..... 48 fr.

W Ameryce :

Rocznie..... 3 dol.

**Pismo poświęcone
sprawom religijnym, społecznym i ojczystym**

Wychodzi w każdą niedzielę

ORGAN ZWIĄZKU TOWARZYSTW KATOLICKICH

Adres Redakcji i

Administracji

263 bis, rue Saint-Honoré

PARIS (1er arr.)

Nr. czeku 97067

PARYŻ

NIEDZIELA 11 MARCA 1928

Rok. V — N° 11

EWANGELJA KSIĘGĄ SPOŁECZNĄ

Kardynał Faulhaber, arcybiskup monachijski, z okazji W. Postu wydał list pasterski, omawiający zbawienną rolę Ewangelji w życiu społecznym ludzkości. «Ukochani w Chrystusie! — pisze Kardynał — Kościół za pośrednictwem ustnego wykładania z ambon i nauczania w szkole zapoznaje nas z istotnymi myślami Ewangelji. Cały przebieg roku kościelnego, liczne twory sztuki chrześcijańskiej, tajemnice różańca św., wszystko to są, jak gdyby ludowe wydania Ewangelji. Tegoroczny list pasterski chce nam wskazać jeszcze trzecią drogę, na której będziemy mogli żyć się z Ewangelją. Chcę was zaprowadzić do cudownego ogrodu Bożego i będę nawoływać do czytania Ewangelji, byście spożywali owoce z drzewa żywota i wzrastali w znajomości Jezusa Chrystusa i miłości ku Niemu. Ewangelja jest nie tylko księgą kościelną i szkolną, ona winna się stać księgą społeczną i rodzinną.»

W dalszym ciągu list rozwija obszernie poniższe myśli: 1) Kościół i Ewangelja należą do siebie wzajemnie tak, jak nauczycielka i książka do nauczania, jak matka i dziecko. 2) Ewangelje powstały pod natchnieniem Ducha św. i dlatego o całe niebo przewyższają wszelkie książki ludzkie. Ewangelje wznoszą się nawet ponad inne księgi Pisma św. Księgi Starego Testamentu, Dzieje Apostolskie, listy św. Pawła, Apokalipsa także pochodzą z natchnienia Ducha św. i są czystymi źródłami prawdy. Ale Ewangelje są bezpośrednim objawieniem Chrystusa i o Chrystusie i dlatego stanowią koronę wszystkich ksiąg biblijnych. 3) W szczegółach swych Ewangelja jest kroniką życia Chrystusa Pana. 4) Jest ona dalej cudownym zbiorem nauk i zasad życia i nie tylko księgą odwiecznej mądrości, ale także dziełem niewypowiedzianego, niedosięgniętego piękna. Ewangelje dla naszej młodzieży mogą być wzorem klasycznego stylu i dobrego smaku. Kto raz skosztował mianu ewangelicznej, ten nie znajdzie już upodobania w złych książkach ludzkich, będących pokarmem zabłąkanych dzieci. 5) Obok boskich nauk Zbawcy kronika ewangeliczna zawiera opisy uleczeń chorych i innych cudów Chrystusa. 6) Bardziej jeszcze niż cuda, moralne oblicze Chrystusa w Ewangelji nadaje Jego nauce Boskie piętno. W poddaniu się woli Ojca Syn Człowieczy znajduje zawsze równowagę ducha i gotowość do czynienia ofiary z siebie. 7) Ewangelja to księga społeczna i rodzinna, ponieważ są w niej niewyczerpane źródła radości i uświęcenia. 8) Ewangelja musi mieć prawo stałego domownika w domu rodziny chrześcijańskiej, przede wszystkim jako książka do czytania. 9) Musi dalej stać się naszą najlepszą książką do modlitwy i rozmyślenia. 10) Jako stała księga do czytania i modlitwy musi być wreszcie mistrzynią naszego życia! Musimy żyć Ewangelją. «Słowa moje — mówi Pan — są duchem i życiem». Ja żyję i wy winniście żyć». «Błogosławiony, który słucha słowa Bożego i spełnia je».

«Gdy czytanie jak kwas przeniknie nasze osobiste życie i zacznie je przekształcać na wzór Chrystusa, wówczas dowiemy się, czy w należymy duchu czytamy Ewangelję. Ponieważ On jest Drogą, więc powinniśmy iść za Nim, bo wszelkie oddalenie się od Niego jest błędem. Ponieważ On jest prawdą, więc musimy Mu wierzyć, bo wszelkie odłączenie się od Niego jest błędem. Ponieważ On jest życiem, więc musimy w Nim żyć, bo każde porzucenie Go jest śmiercią.»

Naprzód zwrócić musimy uwagę na to, że kardynał Faulhaber z takim naciskiem polecając czytanie ewangelji wiernym, postępuje w całej pełni w duchu Kościoła. Jest to życzeniem i gorącym pragnieniem Kościoła, aby czytanie ewangelji rozpowszechniało się wszędzie tak wśród młodych, jak i wśród starszych. Jeżeli chrześcijanie są uczniami Chrystusa, najlepszego swojego Mistrza, to powinni żyć się z nim, jak najściślej. Gdzie przypatrzą się dokładnie Jego działalności, Jego życiu, jeżeli nie w ewangelji? Gdzie przysłuchiwać się będą lepiej Jego zapatrywaniom, Jego naukom, Jego przekonaniom, jeżeli nie tu. Wszystkie inne najwznioślejsze książki i traktaty o Chrystusie i Jego nauce podają mniej lub więcej wiernie to, co do osoby i nauki Jezusa się odnosi. Ewangelja jest pierwszym i najlepszym źródłem do poznania i umiłowania P. Jezusa. Żadne słowo tak głęboko nie wnika w dusze ludzkie, jak słowo objawione Boga samego.

Inne książki, choćby najlepsze, mają częstokroć znaczenie dla ludzi tylko tak długo, jak długo się je czyta. Ewangelje są księgą żywota. Kształtują duszę naszą, wyrabiają serce ludzkie, uszlachetniają uczucia i porywy duszy ludzkiej. Nie można wyobrazić sobie lepszego wychowawcy serca i charakteru ludzkiego, jak ten wspaniały, przepiękny, Boski wzór, jaki ewangelja nam podaje w osobie Boga-Człowieka.

Mamy na myśli wychodźców polskich we Francji, bo dla nich piszemy. Chcielibyśmy się zapytać, czy dużo jest takich, którzy ewangelję posiadają i ewangelję czytają. Odpowiedź byłaby prawdopodobnie nie pocieszająca. Ale czy emigrantom te księgi mniej są potrzebne, jak innym? Czy równie dobrze i dla nich ewangelja nie ma być księgą kościelną i szkolną, księgą społeczną i rodzinną? W szkole przy katechizmie uczą się dzieci historii św. na podstawie ewangelji. Ale w domu czy starsi nie powinni też o tem pamiętać? Rodziny nasze, to rodziny chrześcijańskie. Chrystus ma w nich być czczony i naśladowany. Jakże się to stanie, jeżeli ewangelji się nie zna i ewangelji się niema? Życie społeczne wśród wychodźstwa tak silnie się rozwija. Ale jakimi drogami pójdzie, jeżeli za fundament, za podstawę nie weźmie się osoby Chrystusa? Jeżeli już dotąd w rozwoju społecznym na wychodźstwie zauważyć można kierunki i prądy, które prą do odchrześcijanienia emigracji z gruntu chrześcijańskiego, to przypisać to należy nie tylko inicjatorom ze szkoły masońskiej i ich skrytej czy jawnej nienawiści do chrześcijaństwa, ale może i temu, że samo społeczeństwo emigracyjne zresztą katolickie nie dosyć oparte o ewangelję i jej zasady, nie posiada dosyć pozytywnej świadomości tych podstaw życiowych, które zaczerpnąć się dadzą tylko z częstego przestawiania z osobą i nauką Chrystusa, z czytaniem ewangelji.

Wreszcie jeszcze jedna uwaga, która się nasuwa. Tu i ówdzie słyszeć się daje wśród obłąkanych, że Kościół zabrania czytania biblij. Nie jest to ewangelja biblja? To nowe, tak gorące wezwanie księcia Kościoła do czytania ewangelji, samo za siebie mówi. Szkoda odpowiadać na bałamuctwa obłąkanych czy przewrotnych.

Jedno jest pewne: ewangelja powinna się stać złotą księgą każdego chrześcijanina, każdej rodziny katolickiej, każdego towarzystwa, każdego społeczeństwa chrześcijańskiego.

NA NIEDZIELĘ TRZECIĄ POSTU

(Ewangelia. Łuk. XI. 14-28).

W on czas wyrzucił Jezus czarta, a on był niemy. A gdy wyrzucił czarta, przemówił niemy, i dziwowały się rzesze. A niektórzy z nich mówili: przez Beelzebuba, księcia czartowskiego, wyrzucił czarty. A drudzy kuszając, domagali się znaku od niego z nieba. A on skoro ujrzał myśli ich, rzekł im: Wszelkie królestwo przeciw sobie rozdzielone, będzie spustoszone, i dom na dom upadnie. A jeśli i szatan rozdzielony jest przeciw sobie, jakoż się ostoi królestwo jego? gdyż powiadacie, iż ja przez Beelzebuba wyrzucam czarty, synowie wasi przez kogo wyrzucają? dla tego oni sądziani waszymi będą. Lecz jeśli palcem Bożym wyrzucam czarty, zaiste na was przyszło królestwo Boże. Gdy mocarz zbrojny strzeże dworu swego, w pokoju jest to co ma. Ale jeśli mocniejszy nadeń nadszedłszy zwycięży go, odejmie wszystkie broń jego, w której ufał, i korzyści jego rozda. Ktoć nie jest ze mną, przeciw mnie jest; a kto nie zgromadza ze mną, rozprasza. Gdy duch nieczysty wynidzie od człowieka, chodź po miejscach bezwodnych, szukając odpoczynku. A nie znalazłszy, mówi: wróć się do domu mego, z kądem wyszedł. A przyszedłszy, znajduje go umięciony i ochędożony. Tedy idzie, i bierze z sobą siedmiu innych duchów gorszych nad się; a wszedłszy, mieszkają tam, i stawiają się pośledniejsze rzeczy człowieka onego gorsze, niżli pierwsze. I stało się, gdy to mówił, podniósłszy głos niekótora niewiasta z rzeszy, rzekła mu. Błogosławiony żywoł, który Cię nosił, i pierś, któreś ssiał. A on rzekł: I owszem, błogosławieni, którzy słuchają słowa Bożego, i strzegą go.

Czas wielkiego postu jest czasem rozważania Męki Pańskiej. W kościołach polskich wszędzie mówi się kazania pasyjne. I my w «Polaku» podawaliśmy kazania pasyjne. Książdz Emigrant z ambony pisarskiej głosić będzie do Was kazania o Męce Zbawiciela naszego.

Ale nie będziemy mówić o wielkich osobach, które zachodzą w Męcę Pańską, nie o tych, którzy stoją na pierwszym planie, nie o Piłacie i Naifaszu, nie o Herodzie i Barabaszu, ni o Piotrze i Judaszu. Mówić będziemy o «maluczkich» w Męcę Pańską, o tych, o których zwyczajnie się nie mówi w kazaniach pasyjnych.

Dziś więc o służącej w podwórzu Kajfasza, która doprowadziła Piotra św. do zaparcia się P. Jezusa.

Rzucił się motłoch na P. Jezusa. Związali go powrozami. Zawlekli do Kajfasza. W nocy jeszcze Kajfasz zwołał sąd żydowski. Sądził P. Jezusa. Chcieli koniecznie go stracić. Kiedy zeznania świadków się nie zgadzały, Kajfasz odezwał się do P. Jezusa: Poprzysięgam cię przez Pana Boga żywego, abys nam powiedział, czy ty jest Chrystus, syn Boga. A kiedy P. Jezus odpowiedział, że tak, wtedy Kajfasz w oburzeniu faryzejskim rozdarł szaty swoje i zawołał: «Zbluźnił! Na co nam jeszcze potrzeba świadków? Oto teraz słyszeliście bluźnierstwo. Cóż wam się zdaje?» A oni wszyscy zawołali: «Winien jest śmiercią» (Mat. XXVI. 64-66).

Teraz zaczyna się historia zaparcia się Piotra. Proszę uważać, jaką rolę w tem odegrała służąca, prosta służąca, jedna z maluczkich w Męcę Pańską.

W tym samym czasie Piotr, który strapiiony szedł za pojmanym P. Jezusem stał za bramą. A jako znany arekapłanowi wszedł do podwórza. Prosił jednak odzwierneć, aby wpuściła i Piotra (Ioa. XVIII. 16). W ten sposób wprowadził do podwórza Piotra. Poznała Piotra odzwierneć i powiedziała: «Tyś był z Jezusem galilejskim» (Mat. XXVI. 69.). A Piotr zaparł się: «Nie wiem, co mówisz» (ib. 70.). W tej chwili kur zapiał. Grzał się Piotr przy ognisku razem z sługami Kajfasza i żołnierzami, a kiedy go tam zobaczyła służąca, powiedziała: «Tyś był z Jezusem Nazareńskim». Przysięgał się Piotr i mówił: «Nie znam tego człowieka» (ib. 72.). I znowu kur zapiał. Niespokojny i przestraszony Piotr wchodził i wychodził i za chwile ci, którzy tam stali razem z nim, mówili do Piotra: «Zaprawdę i tyś jest jeden z nich, bo i mowa twoja cię wydała». Wtedy Piotr zaklinał się i przysięgał, że nie zna tego człowieka. A kur ciągle piał. Wtedy Piotr przypomniał sobie nagle słowo P. Jezusa: «Nim kur zapieje, ty się mnie po trzykroć zaprzeczysz». A wyszedłszy na zewnątrz, płakał gorzko (ib. 75.).

Oto jedna z «maluczkich» w historii Męki Pańskiej, w tragedji męczeńskiej, jaka dokonała się na świecie. A służąca doprowadziła Piotra do zaparcia się P. Jezusa. Ewangelja stwierdza to ponad wszelką wątpliwość.

Trzymała stronę Kajfasza, pana swojego, przeciwko P. Jezusowi. Tu jest jej wina. W powiedzeniu jej: «Tyś był z Jezusem Nazareńskim» widać, że tych, co byli z Jezusem Nazareńskim uważała za jakichś przestępców. Trzyma stronę Kajfasza, jest przeciwko Jezusowi nazareńskiemu. Może to czyniła przez wierność dla pana, u którego była w służbie, ale przez wierność bezmyślną. Przecież i ona słyszała o cudownych rzeczach, jakich dokonywał P. Jezus, przecież za-

pewne sama patrzyła na cuda Jego, bo tyle ich działał P. Jezus. To też powinna była zastanowić się i powiedzieć sobie, że pomimo niewiści Kajfasza ten Jezus był Bogiem i że zatem nie wolno trzymać z państwem swoim przeciwko Bogu. Tak dziś, jak wtedy raczej Boga słuchać należy, aniżeli ludzi.

Trzymając z panem swoim przeciwko P. Jezusowi uważała wszystkich zwolenników Jezusa za coś złego. I tu dopuściła się drugiej winy. Piotr był nastraszone i onieśmielony. A kiedy ona odezwała się do niego: «Tyś był z Jezusem Nazareńskim», zwróciło to uwagę całego tłumu sług kajfaszowych na niego. Jeszcze więcej się nastraszył. Zaparł się P. Jezusa. Niewątpliwie wielkim był grzech Piotra. Nie zdawała sobie służąca może nawet sprawy z tego, do czego go doprowadza. Na nią spadła wina Piotra. Jak często ludzie przez nieostrożne słowo onieśmielają tych, co Bogu chcą służyć! Służąca, taka służąca, która żadnego znaczenia sobie nie przypisuje, może przez zle słowo do złego być powodem.

Ta służąca jest tak «maluczka», że nikt jej imienia nie zna. «Służąca» — powiada ewangelja. Bezimienna jest. Nikt nigdy jej imienia już nie dojdzie. Bezimienna jest i pozostanie na zawsze, historia nią się dalej nie zajmie. Bezimienna jest, jak tyle innych w tym samym zawodzie, które służą, spełniają swoje niskie posługi i nikt już o nich nie wspomni. O wielkich ludziach, o dobroczyńcach ludzkości i o wielkich zbrodniarzach pisze historia. Małymi nikt się nie zajmuje. Wielkim ludziom, faraonom w Egipcie, cesarom w Rzymie, Ludwikom we Francji, Mickiewiczom w Polsce pomniki się stawia. O małych wszyscy zapomną. Drogim w małym kółku, w zamkniętych rodzinach, przynajmniej grobowiec z nazwiskiem, tablicę, krzyż z napisem postawią. Maluczkim, służącym kto to zrobi? Za życia po imieniu cię wołają, nazwiska twego nie znają, po cichej pracy, po śmierci, pomnika nie dadzą, nie i imienia twego zapomną, kwiatka na grobie nie zasadzą, świeczki na zaduszki ci nie zaświecą. Bezimienna zejdziesz z tego świata. Rodzice, krewni o tobie zapomną.

Więc nie, nie, naprawdę nie ci nie zostanie?

Za życia «módl się i pracuj». Bóg cię nie zapomni.

Pracuj w cichości, módl się w cichości.

Kiedy inni gonić będą za zabawami, za strojami, za znajomościami, za muzyką i weselem, ty pracuj w cichości, módl się w cichości.

Kiedy inni będą narzekać na los swój, na ciężką pracę swoją, na niewdzięczność ludzką, na twardość ludzką, ty pracuj w cichości, módl się w cichości.

Kiedy inni w grzechach tonąć będą, Jezusa zapierać się będą, je-go uczniów doprowadzać będą do zapierania się go, ty pracuj w cichości, módl się w cichości.

Kiedy inni zapominać będą o Bogu, o przykazaniach jego, o chodzeniu do kościoła, o modlitwie i pracy, ty tak nie postępuj, ale pracuj w cichości, módl się w cichości.

Kiedy inni po ciężkich obowiązkach, po twardych pracach, po licznych grzechach, po zgorzknieniu skonąją zapomnieni przez wszystkich, o tobie Bóg nie zapomni. Niech ludzie zapomną, ale Bóg ci nigdy nie zapomni, żeś mu była wierna, w pracy cichej, w modlitwie cichej. Amen.

Poparcie to nasz obowiązek.

Niedawno temu pisma na emigracji opublikowały odezwę Zarządu Okręgu I-go Zw. P. T. K. o mającej się odbyć tutaj pierwszej wystawie zdobnictwa polskiego. Dzieło to, samo o swoim celu mówi. Rozchodzi się nam bowiem, żeby sztuka ludowa wśród tubylców znaną była. Ekspozaty składać się będą z prac ręcznych naszych niewiast. Zadanie, które mamy do spełnienia jest dosyć ciężkie — przeło apelujemy do wszystkich rodaków jak i rodaczek tutaj na emigracji — o poparcie nas. Pragnęlibyśmy, żeby oprócz okazów z Ojczyzny także i teren wychodźtwa zastąpiony był. Wszyscy, którzy czują się Pola-

kami — powinni się starać choć o jeden okaz na powyższą wystawę — a napewno przy poparciu wszystkich celu naszego dokonać zdołamy. Wzywamy całe nauczycielstwo polskie do współpracy z nami przez przyszykowanie odpowiednich prac swych uczni. Wszystkie zarządy tow. polskich powinny zaangażować wśród swych członków. I gdy tak wszyscy się weźmiemy do dzieła — to wtenczas spełnienie obowiązku swój wobec nas — a wystawa nasza pożądaną efekt odniesie na tubylcach tutejszych. Ekspozaty przesłać można na ręce sekretarza: p. nauczyciela St. Chelmińskiego, 2, Avenue de l'Hôpital, MONTCEAUL-LES-MINES (Saône et Loire).

Przegląd spraw wychodźczych

SPRAWY DUSZPASTERSKIE

W dep. Aisne.

Ksiądz polski z Soissons odwiedzi:
Neuilly-St-Front 11 marca (niedziela) spowiedź od 6 rano do 9 następnie suma polska, a po sumie znowu spowiedź do południa.
Oulchy-le-Château 11 marca (po południu od godz. 4 do 6 spowiedź) i 12 marca msza św. o 7 godzinie.
Fargniers 13 marca (wieczór) spowiedź od 6 do 7 i 14 marca rano.
Foreste 14 marca po południu i 15 marca rano.
Soissons 18 marca niedziela.
Chauny 20 marca (wieczór) i 21 marca (rano).
Saint-Gobain 21 marca (wieczór) i 25 marca (niedziela).
Guignicourt 28 marca (wieczór) i 29 marca (rano).
La Malmaison 29 marca (wieczór) i 30 marca (rano).
Soissons niedziela 1 kwietnia.

W dep. Seine-et-Marne.

Ks. Unslicht z Meaux odwiedzi:
Meaux 11 marca «Wielka Misja».
Thieux 17-19 marca.
Verneuil-l'Étang 24-25 marca.
Grégy, Evry, Limoges od 26 do 30 marca.
Champeynet 31 marca do 2 kwietnia.
Provins i okolice od 2 do 8 kwietnia.
W Wielki Czwartek, Piątek i Sobotę zebranie z nauką i spowiedzią w Kościele św. Krzyża (Sainte-Croix) o godz. 8-mej wieczorem.
W niedzielę o godz. 9-tej tamże msza św. dla Polaków. Po południu wyjazd do Nangis.
Nangis od 8 do 9 kwietnia.
Nogent-sur-Seine (Aube) od 14 do 15 kwietnia.

W departamencie Meurthe-et-Moselle.

Ks. Rogaczewski odwiedzi:

10 marca Bléon-les-Pont-à-Mousson, spowiedź od godz. 3 do 6 wieczorem.
11 marca spowiedź od godz. 6 do pół do dziewiątej. O godz. 8.30 msza z kazaniem.
11 marca Pompey, nieszpory o godz. 4-tej z kazaniem.
12 marca Pompey, spowiedź od 7-8. Msza św. o godz. 8-mej.
13 marca Montiers, spowiedź od 7-8. Msza św. o godz. 8-mej.
14 marca Auboué, spowiedź od 7-8. O godz. 8-mej Msza św.
15 marca Mancieulles, katechizm od 10-12.
15 marca, Pont-à-Mousson, katechizm od 2-4.
17 marca Homécourt, spowiedź od 4-6 po południu.
18 marca Homécourt, spowiedź od 6-8.30, potem Msza św. z kazaniem.
Valleroy, spowiedź od 10-11, potem suma z kazaniem.
Homécourt o godz. 4-tej konferencja.
19 marca Giraumont od 7-8 spowiedź, potem Msza św. z kazaniem.
22 marca Mancieulles katechizm od 10-12.
Pont-à-Mousson katechizm od 2-4-tej.
24 marca Tucquegnieux spowiedź od 3-6 wieczorem.
25 marca Tucquegnieux spowiedź od 6-8, poczem Msza św. z kazaniem.
Mancieulles, spowiedź od 10-11, poczem Msza św. z kazaniem.
Trieux, nieszpory o godz. 4-tej.
26 marca Trieux, spowiedź od 6-8, poczem Msza św.
27 marca Villerupt spowiedź od 6-8, poczem Msza św.
28 marca Thill, spowiedź od 6-8, poczem Msza św.
29 marca Mancieulles katechizm od 10-12.
Pont-à-Mousson katechizm od 4-6.
31 marca Nancy, od 3-6 odwiedzanie chorych po szpitalach.

Uwaga.

W każdy piątek podczas postu w Homécourt o godz. 5.30 po poł. Droga Krzyżowa.

Kongres diecezjalny w Paryżu.

Przez 4 dni odbywał się kongres diecezjalny w Paryżu. Udział duchowieństwa i katolików był imponujący. W piątek 2 marca wieczorem w sali Wagram na zakończenie kongresu wystąpili najświetniejsi mówcy, X. biskup Tissier z Châlons i adwokat p. Gaillard.

Amiens.

Zarząd Związku Opieki Polskiej w Amiens powiadamiając, że w niedzielę dnia 18 marca o godz. 4.30 po południu na sali Związku odbędą się doroczne wyborcze zebranie Związku, niniejszem uprzejmie Szanownych Członków na nie zaprasza.

Diecezja Soissons ma nowego biskupa.

Kardynał Binet dotychczasowy biskup diecezji Soissons, który z taką życzliwością odnosił się zawsze do Polaków, opuścił już Soissons, i udał się na swoje nowe biskupstwo do Besançon. Diecezja Soissons już otrzymała nowego biskupa. Został nim mianowany przez Ojca św. X. Menechet, dotychczasowy wikariusz generalny i pomocnik biskupa Binet. Patrzył on stale na życzliwość biskupa Binet dla Polaków i podzielał ją. W tem mamy rękojmię, że pójdzie po tej samej linii i że polscy robotnicy cieszyć się będą tą samą opieką.

Zmiana w diecezji Lille.

W ostatnich latach X. biskup Quillet, biskup diecezji Lille, coraz bardziej zapadał na zdrowiu. Ojciec św. obecnie uwolnił go od tych obowiązków i równocześnie mianował jego sufragana, X. biskupa Jansoone, administratorem apostolskim diecezji Lille.

Z Polski

Wybory w Polsce.

W niedzielę 4 marca odbyły się wybory do Sejmu. Dnia 11 marca odbędą się wybory do Senatu. Do wyborów 4 marca upoważnionych było do głosowania 15 milionów Polaków. Już są wiadomości, że wybory odbyły się w całym spokoju i nie było nigdzie znaczniejszych zaburzeń. Również zainteresowanie wyborami było bardzo silne. Niektóre pisma podają już wyniki wyborów. Trzeba jednakże powiedzieć, że są to raczej zgadywania przedwczesne. Przeliczenie głosów i zestawienie ich wymaga pewnego czasu i pewność mieć będzie można dopiero za parę dni. Najwcześniej za tydzień wiedzieć się będzie napewno, która partja ile głosów zyskała.

Już teraz możemy podać dotychczasowe obliczenia. Na 372 miejsc blok współpracy z Iządem otrzymał 103, P. P. S. zaś 51, mniejszości narodowe 46. Wyzwolenie 31, Narodowa Demokracja 30, Piast i Chrześcijańska Demokracja 28, Partja Chłopska 21, Narod. P. Robotnicza 8 itd.

Pierwszy wyłom w polskim murze paszportowym.

W tych dniach ukaże się rozporządzenie ministra skarbu w porozumieniu z ministrem spraw wewnętrznych w sprawie zasadniczych opłat paszportowych.

Rozporządzenie to będące pierwszym krokiem do uregulowania sprawy opłat paszportowych wprowadza obniżenie opłat na niektórych kategoriach paszportów zagranicznych, oraz przedłuża termin ważności ulgowych paszportów zagranicznych na wielokrotne wjazdy w sprawach handlowych.

W myśl nowego rozporządzenia opłata za paszporty zagraniczne normalne, wynosić będzie 250 złotych za zezwolenie na ponowny wjazd 250 złotych, za paszporty normalne wielokrotne 750 zł., wreszcie za paszporty ulgowe wielokrotne na wjazdy w celach handlowych z terminem ważności na 1 rok, 200 złotych.

Opłaty za inne kategorie paszportów ulgowych pozostają bez zmiany.

Pogłoski o wyższości cen węgla i cukru są fałszywe.

W jednym z pism warszawskich ukazała się informacja, jakoby p. minister przemysłu i handlu na ostatniej konferencji gospodarczej w ministerstwie przemysłu i handlu w dniu 22 i 23 lutego oświadczył, że ceny węgla i cukru zostaną wkrótce podniesione.

Wiadomość ta jest z gruntu fałszywa, gdyż p. minister przemysłu i handlu żadnych oświadczeń w sprawie podwyższenia cen nie składał.

Robotnicy mogą mieć własny dom.

Min. Romocki wygłosił obszerny odczyt na temat: «Jak robotnicy dochodzą do własnych domów».

Minister stwierdził, że robotnik, będący w stanie złożyć 20 procent kapitału niezbędnego na budowę domu może wpłacić owe 20 procent dwugodzinną pracą ponad normę. W ten sposób członek spółdzielni «Zdobycy robotnicza» w ciągu czterech lat wpłaci 20 procent, pozostałe zaś 80 procent na mocy ustawy o rozbudowie otrzymuje z Banku Gosp. Krajowego, i może je spłacać w ciągu kilku lat ratami miesięcznymi. W roku bieżącym dzięki inicjatywie min. Romockiego zostało wykończonych 300 mieszkań. W najbliższym zaś czasie zostanie wykończonych 1.200 mieszkań.

Po przemówieniu ministra zademonstrowano film, ilustrujący działalność «Zdobycy robotniczej», poczem jeden z obecnych robotników podziękował min. Romockiemu za odczyt i pracę dla dobra robotników i wznosił okrzyk na cześć rządu Marszałka Piłsudskiego.

Ze Świata

Wskazówki Ojca św. dla katolików francuskich.

Katolikom Francji polityką obecną i sprawą «Action française» zaniepokojonym, podał Ojciec św. Pius XI wskazówki pewne. Przedewszystkiem zaznaczyć trzeba, że w tej materji stoją one na zasadach, jakie otrzymali katolicy francuscy już od Papieża Leona XIII. Katolicy mają się jednoczyć dla obrony swojej wiary, a nie dla wyrócenia rządu.

Francja a Hiszpanja.

Francja zawarła nowy układ z Hiszpanją w sprawie Tangieru, który dotychczas był stałym przedmiotem spornych kwestji.

Międzynarodowe loty gołębi.

Przygotowują się międzynarodowe próby gołębi pocztowych na olbrzymią skalę. Próba ta odbędzie się 23 czerwca br. w Rzymie. Do największego rozwoju gołębnictwa doszło w Belgji. Konkursy wykazują 20.000.000 gołębi. Liczy się 350.000 hodowców zarejestrowanych, 7.000.000 gołębi pocztowych i 2.600 stowarzyszeń. Dochody pocztowe z gołębi opodatkowanych wynosiły za rok 1926 aż 600.000 fr. Pierścionków na nóżki gołębi sprzedaje się 3000000 rocznie. Żywność gołębi wynosi 100.000 ton ziarna na rok. Przy konkursach widać niejednokrotnie 100000 — 200 tysięcy gołębi wylatujących jednocześnie.

Kto jest suwerenem we Włoszech?

Mussolini ma inne zapatrywania na suwerenność, aniżeli przeciętni demokraci. W liście do izby posłów oświadcza Mussolini, że nie lud jest suwerenem, ale państwo. Co kraj, to obyczaj, albo jeżeli kto woli: co głowa, to rozum.

Litwa a Liga Narodów.

Waldemaras, sprawiający ustawiczne trudności Polsce, a wykrecający się przed uchwałami Ligi, nie miał wielkiej ochoty do nowych pertraktacyj w Genewie. Bał się, że można wyłapać jego krętałtwa. Obecna sesja jednak uchwaliła zaprosić Waldemarasa do Genewy. Pojedzie więc. Zobaczmy, jak dalek będzie kręcił.

Z TEKI APOLOGETY

Ostrożnie z ogniem, podpalacze!

18. To dla głupich dobre. Ludzie oświeceni i uczeni nie potrzebują religii.

Wymieniasz, przyjacielu, dwa gatunki ludzi: głupich i mądrych. A zapominasz, że jest jeszcze trzeci gatunek, t. j. półgłówków czy pół-inteligentów czyli niedowarzonych i niedopieczonych. Więc nie wiem, o których ty mówisz.

Bo słuchaj.

1) Najprzód nie mówmy o głupich, o tych zupełnie głupich.

2) Mówmy o mądrych, o uczonych. Słyszałeś co o Bakonie z Werulamu? Wszyscy zaliczają go do najuczciwszych ludzi całego świata. Kto wogóle coś słyszał o nim, musi chyba zgodzić się na to, że nigdy nie należał do głupców. Otóż ten człowiek powiedział: «Płytką, powierzchowną wiedza może odprowadza od Boga, ale wiedza głęboka i gruntowna prowadzi do Boga». A słyszałeś o wielkim uczonym ostatniej doby, który nazywa się Pasteur? To jest tak głośne nazwisko, że niema nikogo, ktoby o nim nie wiedział. Kiedy jego pytano, jak to być może, że on będąc tak wielkim uczonym, może być równocześnie tak goącym katolikiem, odpowiedział: Właśnie dlatego, że gruntownie i sumiennie studjowałem, cieszę się wiarą chłopca bretońskiego; a gdybym był mógł studjować jeszcze więcej, miałbym wiarę breton-

Liga Narodów.

Zebrała się Liga Narodów w Genewie ponownie. Według zwyczajów utartego istnieje program jawny i program sekretny. Na zebraniach publicznych traktować się będzie tematy oznaczone, ale w rozmowach między ministrami spraw zagranicznych omawiane będą sprawy inne. Przedewszystkiem temat rozpraw stanowić będą karabiny maszynowe ze św. Gotharda. Karabiny pochodziły z Włoch, przeznaczone były dla Węgier. Ciekawa jest rzecz, czy zaznaczy Liga Narodów prawo do ingerencji w wypadku handlu bronią zakazaną, jak tu zachodzi. Na obecną sesję do Genewy przyjechał z Polski minister Zaleski.

Ucieczka biskupa meksykańskiego.

Agencja waszyngtońska donosi z Meksyku o ucieczce pewnego biskupa meksykańskiego, który, wydostawszy się z mieszkania przez okno na dachu, zdołał, idąc po schodach sąsiednich, ująć pościgowi rozwścieczonych siepaczy Calles'a.

Wypadek ten jaskrawo ilustruje dzikie łowy callesowej sfory na duchowieństwo katolickie. Od chwili, gdy Calles wydał rozkaz, by mu dostarczono «żywym lub umartym» biskupa Orozco, prześladowanie duchowieństwa w Meksyku przybrało najbardziej niehumanitarne formy. Najokrutniejsze katusze mają uniemożliwić potajemne odprawianie Mszy św. Według najzupełniej pewnych wiadomości zamordowano znowu siedmiu księży w Jalisco, trzech w Michoacán, jednego w Zacatecas i jednego w Morelos. W okręgach tych dziesięć tysięcy ludzi poszukuje areybiskupa Orozco.

Oplakany stan gmachów kościelnych w Meksyku.

Świątynie meksykańskie, pozbawione opieki duchowieństwa, które musiało schronić się przed prześladowaniem i śmiercią, ulegają stopniowemu zniszczeniu. Z wielu parafij i kościołów w zagadkowy sposób giną cenne przedmioty kultu, jak złote kielichy, krucyfiksy, wartościowe obrazy itd. Władze nie przeciwdziałają zupełnie tym rabunkom. Plądrowania i grabieże przyspieszają naturalny proces niszczenia się opuszczonych murów kościelnych. Sławnej katedrze w stolicy Meksyku grozi ruina, ponieważ rząd, który ją zarekwirował, nie naprawia uszkodzeń. Jak donosi «El Universal», wieże jej już teraz grozi zawaleniem się. Na murach pojawiły się wielkie rysy, będące następstwem trzęsienia ziemi. Przedtem kapituła metropolitalna stale prowadziła roboty reparacyjne i usuwała zjawiające się uszkodzenia. Taki sam, jak katedry, jest los wielu innych świątyń meksykańskich.

ki». Po paryskiej wystawie pewien uczony pisał do swojego przyjaciela: «Wiesz kto przy rozdawaniu nagród żniwował najwięcej poklasków? O. Secchi, książę astronomów. W ten wieczór siedziałem wśród największych uczonych całego świata. Był Wheatstone, wynalazca stereoskopu, był Staas, pierwszy chemik belgijski, byli sławni uczeni z Portugalji, z Ameryki, z Anglii. Wśród tych prawdziwych uczonych, którzy w głębokich studjach i pracach posiwili, ani jednemu nie przyszło na myśl, żeby ubliżyć religji albo żeby chcieć ją zastąpić przez nauki pozytywne, jak to różnym gryziopiórkom się zdarza. Nie, prawdziwi uczeni są pokorni i chylą się przed majestatem Bożym». A słyszałeś o uczonym, który wśród uczonych jest najbardziej czczonym i szanowanym? Mam na myśli profesora Branly. To wynalazca telefonu bez drutu, najnowszej zdobyczy. Jest profesorem Instytutu katolickiego w Paryżu. Idź do jego mieszkania. Nad łóżkiem jego wisi krzyż. Na stole w pracowni fizykałnej jest krzyż. W niedzielę zawsze idzie na mszę św. o g. 8. Do spowiedzi co miesiąc. Nic ci to nie daje do myślenia?

3) A teraz mówmy o półinteligentach. To ci, co niby coś wiedzą, co o wszystkim gadają i niby na wszystkim się rozumieją, a jak przyjdzie co do czego, to właściwie nie gruntownie nie znają. Ale gadać jednak będą, jak gdyby wszystkie rozumy pozjadali. A widziałeś ich na zebraniach ludzi uczonych? Tamby nie śmiał nawet wejść. Oni szukają głupszych od siebie, aby im niedowarzoną wiedzą imponować. Wiedzą, że nikt innyby ich nie słuchał. Jeżeli byleś na takim zebraniu, na którym tacy półuczni czyli półgłówkowie przemawiali, to mi cię żal, to mnie wstyd za ciebie, bo właściwie należałeś wtedy do tych jeszcze głupszych, którzy potrzebni są takiemu półinteligentowi. Bo gdzieby się popisywał? Takemu półinteligentowi wszystko się bałamuci. Na wszystkim się

W Meksyku "Msze św. bez kapłanów".

Donoszą z Meksyku, że co niedziela tłumy wiernych dążą do katedry stołecznej, by wziąć udział w modlitwie mszalnej, odmawianej gromadnie, podczas, gdy żaden ksiądz nie może sprawować Ofiary Mszy św. Jak wiadomo, pod krwawymi rządami Calles'a publiczne odprawianie Mszy św. jest niemożliwe. Księżom, którzy w ukryciu odprawiają Mszę św. lub spełniają inne obrządki kapłańskie, grozi śmierć.

EMIGRACJA SEZONOWA DO NIEMIEC

Tegoroczna emigracja sezonowa polskich robotników rolnych do Niemiec odbywa się na nowych zasadach organizacyjnych. Zgodnie z konwencją emigracyjną polsko-niemiecką z dnia 24 listopada 1927 r., niezależnie od emigracji sezonowej na podstawie wezwań imiennych dopuszczona jest emigracja zbiorowa na podstawie rejestracji w urzędach gminnych.

Ogółem tegoroczna emigracja robotników i robotnic rolnych do Niemiec wyniesie najmniej 50 tysięcy osób.

Po okresie rejestracji zbiorowej, dokonanej przez urzędy gminne przystąpiono obecnie do akcji rekrutacyjnej, którą przeprowadzają Państwowe Urzędy Pośrednictwa Pracy, względnie starostwa (w województwie łódzkim) wspólnie z Niemiecką Centralą Robotniczą. Rekrutacja odbywa się na terenach województw: łódzkiego, krakowskiego, kieleckiego, lwowskiego, stanisławowskiego, poznańskiego, toruńskiego, warszawskiego i białostockiego. Największy kontyngent przypada na województwo łódzkie i kieleckie.

W myśl polsko-niemieckiego porozumienia w sprawie rekrutacji, urzędy graniczne Niemieckiej Centrali Robotniczej przesyłały bezpośrednio właściwym P. U. P. P., względnie pełniącym ich funkcję starostwom zapotrzebowanie na robotników polskich w formie kontraktów, ustalonych konwencją na rok 1928. Zapotrzebowania są:

- a) bezimienne, to znaczy z cyfrowo oznaczoną liczbą robotników (mężczyzn, kobiet, dziewcząt, chłopców);
- b) imienne, t. z. takie, w których zostały podane nazwiska, imiona i adresy wszystkich zapotrzebowanych robotników na podstawie kontraktów z roku 1927;
- c) mieszane, t. j. takie, w których część robotników została podana z nazwiskami, jak pod b), a reszta oznaczona liczbowo, jak pod a).

Rekrutacja została zapowiedziana ludności za pomocą ogłoszeń (afiszów), których dostarczył Urząd Emigracyjny.

zna potrosze, a na niczem porządnie. O wszystkim mówi, ale o niczem głęboko. A ponieważ z wszystkiego wie coś, a nie nie zgłębił gruntownie, dlatego to wszystko musi mu się pomieszać, jak groch z kapustą tak, że już jemu samemu trudno odgadnąć, gdzie groch, a gdzie kapusta, gdzie chemia, a gdzie fizyka, gdzie wiedza, a gdzie religia i oczywiście, jak do drugich mówi, to też mówi do nich z tego, co ma, to jest z bałamuctwa swego.

I dziwisz się, że taki ci powiedział: To dla głupich dobre. Ludzie oświeceni i uczeni nie potrzebują religii.

Ale on mówił tylko o głupich i o uczonych. Głupim tak zupełnie to on nie jest, to prawda. Ale uczonym, głęboko uczonym też nie jest. On zapomina, że są jeszcze inni ludzie, półuczni, niedouczni, półinteligenci. Do tych on należy.

I dlatego tak ci mógł powiedzieć.

19. Księża zabraniają czytać Pismo św. Kościół też. My, badacze Pisma św., czytamy biblię i będziemy ją czytać.

Kiedy to Kościół zabronił czytać Pismo św.? Komu zabronił? Przecież księża uczą historii św. nawet dzieci w szkołach. Historia św. nie jestże to Pismo św.? W kościele księża ludowi czytają w każdą niedzielę ewangelję. Nie jestże to Pismo św.? Na nieszporach śpiewać każą psalmy. Nie jestże to Pismo św.?

Nietylko Kościół i księża nie zabraniają czytać biblii, ale nawet gorąco ją polecają jako natchnione słowo Boże, jako to słowo, które po hostji świętej jest najdroższym darem Bożym dla człowieka.

Ale właśnie dlatego, że to dar tak cenny, tak drogi, dlatego musi Kościół chronić każdej karty Pisma św. przed fałszowaniem. Tak, jak świętym obowiązkiem księdza i Kościoła jest chronić hostji św. przed zniewagą, przed zbeszczeszczeniem, tak Kościół i ksiądz musi bronić

Przed rozpoczęciem rekrutacji opracowano jej szczegółowy plan, przyczem dążono do tego, by na poszczególne gminy przypadły kontrakty o wspólnej dacie rozpoczęcia pracy w Niemczech.

Kontrakty mają być podpisywane przez robotników wyłącznie w obecności urzędnika P. U. P. P., względnie starostwa w 4-ech egzemplarzach. Jeden egzemplarz przeznaczony jest dla pracodawcy, drugi dla robotników, trzeci dla P. U. P. P., względnie starostwa, wreszcie czwarty dla Niemieckiej Centrali Robotniczej. Egzemplarze przeznaczone dla pracodawcy i Niemieckiej Centrali Robotniczej podejmuje po ich podpisaniu obecny przy rekrutacji urzędnik Niemieckiej Centrali Robotniczej. Przy kontraktach zbiorowych egzemplarz, przeznaczony dla robotników otrzymuje drogą przepisana rozporządzeniem Ministerstwa Spraw Wewnętrznych osoba wyznaczona z pośród grupy przez P. U. P. P., której nazwisko należy w kontrakcie podkreślić. Inni robotnicy grupy, wymienieni na wspólnym kontrakcie, otrzymują każdy z osobna «poświadczenie umowy o pracę» według wzoru dołączonego do porozumienia polsko-niemieckiego w sprawie rekrutacji. Poświadczenia te są dla robotników dowodem zawarcia prawidłowej umowy najmu i dlatego powinni je starannie przy sobie zachować.

Na czele akcji rekrutacyjnej stoi urzędnik Urzędu Emigracyjnego, p. Skowron.

(Wychodźca.)

Wiadomości organizacyjne

ZWIĄZKU POLSKICH TOWARZYSTW KATOLICKICH

Walne Zebranie Delegatów Związku Pol. Tow. Katol. odbędzie się dnia 18-go marca br. w Lens.

Przypomina się, że prawo głosu w obradach mają tylko delegaci, których towarzystwa uiszczyły wszelkie opłaty do Okręgu i Związku. Delegatom zostanie doręczona legitymacja uprawniająca do głosowania. Nie wszystkie zarządy nadesłały kwestionariusze. Należy je niezwłocznie wysłać do sekretariatu gen.

Adres: Sekretariat Gener. Związku Pol. Tow. Kat.

17, rue de la Paix — Lens (Pas-de-Calais).

Pisma św. przed fałszem i przed fałszerzami. Dlatego to Kościół domaga się, aby wydania Pisma św. były zaopatrzone w aprobatę biskupią. Tylko takie Pismo św. wolno czytać, które ma pieczętę biskupią. Każdy dobry katolik o tem wie. Właśnie w tej pieczęcie, w tej aprobacie biskupa katolicy mają pewność, że to wydanie Pisma św. nie jest sfalszowane.

Pierścionki złote, zegarki srebrne mają pieczętę państwową na dowód, że to złoto i srebro prawdziwe, wyroby apteczne i lekarstwa przestrzegają przed naśladownictwami i fałszerstwami, i dawają swoją pieczętę na dowód prawdziwości. A Kościół nie miałby przestrzegać przed tymi fałszerzami, którzy uwijają się wśród Was i przekreślają Pismo święte? Ksiądz i Kościół miałby obojętnie na to patrzeć, jak pierwszy lepszy heretyk to opuści, to doda, tamto przekreśli z najświętszych słów Boga żywego?

Nie zabrania więc Kościół czytania Pisma św., ale słusznie przez aprobatę swoją przestrzega nas przed fałszerzami. Takie więc tylko wolno czytać biblię, które mają aprobatę biskupią. To jasne.

Wykładanie Pisma św.

Pewien nauczyciel objaśniał zdanie Pisma św.: «Jeśli kto ci da w policzek, nadstaw drugi, a nie gniewaj się». Sędzia wiejski zapytał go potem, czy on trwa przy tem tłumaczeniu Pisma św. Tak jest — odpowiedział nauczyciel. Wtedy sędzia uderzył nauczyciela w policzek, a ten zaraz nadstawił drugi, a sędzia znowu uderzył. Teraz rzekł nauczyciel: Jest jednak w Biblii takie miejsce: «Jaką miarą mierzycie, będzie Wam odmierzona» i nużę prac sędziego. Sędzia słysząc hałas posyła służącego, by zobaczył, co się dzieje. Służący wrócił z taką wiadomością: Nauczyciel i sędzia wiejski wykładają sobie nawzajem Pismo św.

Protest katolickich Węgier przeciwko krwawym prześladowaniom w Meksyku.

W niedzielę dn. 19 bm. w wielkiej sali reductowej w Budapeszcie odbył się pod protektorem Kardynała Prymasa Justynjana Seređiego wiec protestacyjny olbrzymich tłumów publiczności wszystkich stanów przeciwko prześladowaniu katolików w Meksyku. Wielka ilość osób, przybyłych na wiec, nie mogła, z powodu braku miejsca, dostać się na salę. O godz. 11-tej wszedł na podium witany serdecznymi okrzykami Kardynał Prymas, otwierając wiec przemówieniem, kończącym się słowami: «Zebrałiśmy się tu, aby wziąć udział w cierpieniach naszych katolickich braci, by podziwiać tych wielkich bohaterów, którzy za dni naszych ponieśli śmierć męczeńską. W imieniu tych, opromienionych chwałą męczenników, otwieram zebranie!»

Pierwszy przemawiał poseł Akadar Kruger, przedstawiając bezprawność prześladowania w Meksyku Kościoła, poczem zabrał głos wielokrotny minister oświaty, poseł Stefan Haller, który odwołał się do sumienia cywilizowanego świata. Gdzie jest kulturalna ludzkość i gdzie są demokratyczne nowoczesne urządzenia społeczne wobec tych okrucieństw? Gdzie Liga Obrony praw człowieka i gdzie wszystkie inne o godność człowieka dbające związki narodowe? Dlaczego nie słyszymy ich wołania? Gdzież jest Liga Narodów, która nazwała siebie piastunką troski o wszystkie ludy ziemi, obrończynią uciśnionych, stróżem niepodległości wszystkich państw? Apelujemy do naszego rządu, a na tej drodze do Ligi Narodów. Zwracamy się do rządu węgierskiego, by zechciał pośredniczyć w przesłaniu do Genewy następującej prośby katolików węgierskich:

«Liga Narodów w imię humanitaryzmu, kultury i praw ludzkich zechce założyć swoje veto przeciwko prześladowaniom katolików meksykańskich, w celu położenia kresu krwawemu obłędowi nowoczesnych następców Kadiruli i Djoklecjana.»

Z kolei przemawiał, witany radosnymi okrzykami ks. Bela Bangha T. J., zaznaczając, że prześladowanie Kościoła w Meksyku wykazuje, iż katolicyzm i w XX wieku także nie zna żadnych targów i że dziś taksamo jest potężny, jak za dni Nerona. Wydarzenia meksykańskie zawierają przestrożę, by katolicy węgierscy mieli się na baczności wobec panoszącej się zuchwale destrukcji, w celu uniknięcia podobnego losu.

Ostatni wszedł na mównicę hr. Apponyi, któremu słuchacze zgotowali burzliwą owację. Zaznaczywszy, że protest przeciwko zbrodniom meksykańskim powinni podnieść nie tylko katolicy, ale i ludzie innych przekonań i że niedorzecznością jest mówić, iż świat nie ma prawa wtrącać się do tego, w jaki sposób dane państwo wykonuje swoją władzę zwierzchnią, jak niedorzecznością byłoby powstrzymywanie się od interwencji, gdyby to państwo wprowadziło u siebie prawnie handel niewolnikami; Apponyi dodał: «Jest jeszcze coś, co się nazywa solidarnym sumieniem ludzkości, a przed trybunałem tego sumienia nie można się zasłaniać pretekstami suwerenności. Sumieniem jest świadomością wiecznego trwania praw moralnych. Ono wskazuje drogę ludzkiego postępu i sprawiedliwości!»

Po przemówieniu tem zebranie odśpiewało hymny narodowe, poczem Kardynał Prymas udzielił obecnym swego pasterskiego błogosławieństwa.

Poszukiwanie.

Jan Białek, zamieszkały w Polsce, Wola Gołogo, poczta Baranów, powiat Tarnobrzeg — poszukuje swej córki Marji Białek, która w listopadzie roku 1927 wyjechała do Francji. Ktoby wiedział o miejscu jej pobytu proszony jest zawiadomić straszanego ojca za wynagrodzeniem.

Ogród warzywny w marcu.

Prace przygotowawcze.

W pierwszej połowie miesiąca należy porobić rowki dla nawodnienia plantacji szparagów, przy końcu miesiąca oczyścić grządki rzeżuchy i rowki z liści zeschłych. Przygotować tyczki dla grochu i ściąć ostro końce tyczek dla fasoli. Wyjąć z piwnic i sadzić: marchew, buraki czerwone, seler, kalarepę, pasternak, rzodkiew, które były zachowane na nasienie.

Hodowla warzyw.

Wygnoić trzeba szparagarnię i odsłonić karczochy na początku miesiąca. Odgarnąć ziemię z karczochów i oczyścić je z pędów w drugiej połowie miesiąca. Przeorać stare zagony truskawek i dodać do gruntu 5 kilogr. superfosfatu na ar (100 m. kw.) i przykryć długim nawozem nawpół-sfermentowanym. Oczyścić uliczki. W pierwszej połowie miesiąca posiać pod osłoną te same nasiona, co w lutym. W drugiej połowie miesiąca siać je w ziemi. W rozsadnikach przy końcu miesiąca: seler i rzepe wczesną, brukselską kapustę, karczochy, kalafior, letnie i jesienne, lucyge «Batavia», sałatę «Romaine», pory. Na miejscu w ziemi: marchew krótką i długą, trybulę i pietruszkę, sałatę «chicorée» dziką i uprawną, rzeżuchę, bób i soczewicę, kalarepę wczesną, cebulę, szczaw, pasternak, groch, salsę, biedrzyńce.

Na południu sieje się koziek (sałata), buraki na sałatę, marchew, fasolę i rzodkiew. Przesadza się: kapustę i sałatę wiosenną, cebulę i pory, sadzi się szparagi w lekkim gruncie, główki czosnku, cebule malhurską, szczypior. Pod osłoną: kartofle, które wypuściły pędy, odmiany Victor (Wiktor), Marjolaine (Marżolen) i królewska, kapustę express i medjolańską wczesną, lucyge przesadzoną w lutym, bulwę.

Na południu sadzi się: szparagi, oberżynę, pomidory, kartofle, sałaty.

Zbiory.

Zbierać: trybulę, pietruszkę, szczaw, szczypior, cebulę białą, rzodkiew posianą pod osłoną, jak również salsę i pory. Podeprzeć mniszek lekarski ulepszony, na grządkach.

Zgubiono.

Stanisław Zel, zamieszkały w Château de Bannegon (Cher) zgubił książeczkę wojskową. Uczciwego znalazcę uprasza się o łaskawy zwrot takowej za wynagrodzeniem.

Zapłacili prenumeratę

Reszel Leon do 1.9.28; Konieczna Wiktorja do 1.7.28; Szylar Rozalja do 1.5.28; Chwałówna Marja do 1.7.29; Piszczorowicz Kat. do 1.8.28; Gondek Józef do 1.1.29; Przymiecka Stefania do 1.7.28; Gąsiewski Adam do 1.5.28; Poznachowski Mikołaj do 1.7.28; Gołabek Antonina do 1.7.28; Bąkówna Marja do 1.7.28; Machowska Marja do 1.1.29; Grabowska Marja do 1.5.28; Bartos Ignacy do 1.8.28; Jan Koszut (z Polski) do 1.9.28; Baclawski Stanisław do 1.5.28; Michał Woitaszak (prostuje się do 1.10.28; Targosz Anna do 1.10.28; Wozniak Ignacy: proszę pisać, a zawsze chętnie umiemy korespondencję, jeżeli będzie się nadawać do «Polaka». Zapłacił pan pren. 34 fr.; Żmudka Jan do 1.7.28; Bialec Piotr do 1.1.29; Kotarski Roman do 1.4.28; Piotr Franciszek do 1.8.28; Zaborowski Feliks do 1.6.28; Lata Jan do 1.1.29; Kiwacki Zofja do 1.9.29; Józef Spyra do 1.6.28; Nawajska Wanda do 1.8.28; Trojnar Wincenty do 1.7.28; Marciniak Józef — pieniądze otrzymaliśmy. Prenumeratę opłaconą do 1.1.29; Waloszyn Jerzy do 1.7.28; Pogorzelski Stanisław do 1.7.28; Kijanowski Eugeniusz do 1.7.28; Pietras Antoni do 1.9.28; Bartosik Katarzyna do 1.10.28; Żukowski Czesław do 1.7.28; Sojka Andrzej do 1.7.28; Dmyterko Włodzimierz do 1.7.28; Zwierzak Piotr do 1.7.28; Wiamecka Franciszka do 1.8.28; Terech Dmytro do 1.8.28; Szafran Józef do 1.7.28; Sot Piotr do 1.8.28; Rup Rozalja do 1.7.28; Posiadło Stanisław do 1.7.28; Soja Kazimierz do 1.7.28; Nawrocki Franciszek do 1.7.28; Mospan Sebastjan do 1.7.28; Małeczka Helena do 1.7.28; Krupa Marja do 1.7.28; Krowa Felicja do 1.7.28; Łokieć Stanisław do 1.4.28; Matyga Lucjan do 1.9.28; Kachnic Wojciech do 1.1.29 roku.

KALENDARZ

Marzec 31 dni

11. Niedziela 3 Postu, Konstantego.
12. Poniedziałek. Grzegorza Wielkiego pap. dK.
13. Wtorek. Krystyny p. i m.
14. Środa. Matyldy ces.
15. Czwartek. Klemensa Dworzaka.
16. Piątek. Cyrjaka Larga i Smaragda Mm
17. Sobota. Patrycjusza bp.

Dr. CAMMAS

NAJSTARSZA
KLINIKA FRANCUSKO-POLSKA

Choroby skórne i dróg moczowych
Choroby kobiece. Leczenie wszelkich chorób.
Analizy Seroterapia, Elektroterapia, Lampa kwarcowa.

PRZYJĘCIA CODZIENNIE
od godz. 9-12 i od 2-7 wieczorem.

Ceny umiarkowane.

Adres: 10, rue du CHATEAU D'EAU, PARIS
w pobliżu Place de la République.

KLINIKA POLSKA

Spodziewamy się twierdzą ci, którzy mają wiarę, gdyż wiara daje nadzieję a w nadziei tkwi największa moc.

Zwracajcie się do nas ze wszystkimi chorobami, a wyleczymy was.

ALE NIE ZWLEKAJCIE!

bo wiedzieć musicie, że miliony szkodliwych bakterii gnieździ się nawet w zdrowym naszym organizmie a przy najmniejszej chorobie one się mnożą i grożą naszemu zdrowiu.

W naszej KLINICE są lekarze specjaliści dla wszystkich chorób, jako to:

kobiece, wewnętrzne, dziecięce, skórne,
weneryczne, oczne, uszne, gardłowe nosowe.

Są specjalne pokoje dla operowanych w naszej Klinice. Operacyję dokonyują profesorowie paryskich i polskich Uniwersytetów.

Klinika posiada GABINET DENTYSTYCZNY zaopatrzony w najnowsze urządzenia techniczne: leczy się chore zęby, wstawia się plombę, nowe zęby złote i białe, koronki i mostki.

Dla robotników znaczne ustępstwo i dogodne warunki.

KLINIKA znajduje się:

62, rue de la Rochefoucauld (róg rue Pigalle)

Métro: PIGALLE

Przyjęcia codziennie od godz. 10-12 i od 2-9 wieczór.
W niedziele i święta od 10-12 i od 2-4 ppl.

ADWOKAT PRZYSIĘGŁY

przy Petersb. sądzie apel.

Jerzy LEWINSKI

5, rue Boudreau (przy Opéra) Paris (9e)

Métro: Opéra Tel. Central 94-37 — 94-66
przyjmuje od 10 do 12 i od 2 do 6 w niedziele od 10-12.

Sprawy karne, cywilne, handlowe i administracyjne. Obrona we wszystkich sądach p. adw. francusk. Pełnomocnictwa. Rozwody. Sprawy ślubne. Tłumaczenia. Korespondencja w Polsce. Akta rejestralne. Spadki. Naturalizacja. Porady listowne i osobiste.

CABINET MEDYCZNY POLSKI

D-ra P. WALDE

b. ordynatora szpitala w Vesinet, Laur. Fak.

PARIS. 1, rue de Provence

Métro: Cadet, Pelletier, Notre Dame de Lorette

Przyjmuje codziennie od 9 do 12 i od 20 do 22 godz.

W niedziele tylko do 12 godz.

i na rendez-vous

DOKTORZY SPECJALIŚCI

CHOROBY MOCZU, WENERYCZNE SYFILIS, TRYPER. Choroby skórne niemoc piciowa. Choroby krwi, nerwów, serca, płucne, żołądka, brzuszne Bóle i reumatyzmy, serum, zastrzyki.
Choroby kobiece i dziecięce przez DOKTORKE POLSKĄ. Informacje bezpłatne listownie. Porada 15 franków.

Najstarszy polski sklep

założony w roku 1909

Bizuterji Zegarków i
Instrumentów
Muzycznych

ARMAND

Pod Zarządem
Marji
widyńskiej

POLECA RODAKOM:

Zegarek doskonale chodzący z 5-letnią gwarancją stalowy lub niklowy.....	55 fr.
Zegarek, czarny lub niklowy, 15 rubinów ..	75 fr.
Zegarek nakręcany co 8 dni, czarny lub niklowy.....	95 fr.
Zegarek firmy Lip czarny lub niklowy, mechanizm ancre 15 rubinów	145 fr.
Zegarek, srebrny, mechanizm zbardzo staranny	125 fr.
Zegarek, damski, czarny lub niklowy.....	75 fr.
Zegarek, damski, srebrny, bardzo ładny.....	95 fr.
Zegarek, srebrny, płaski, bardzo elegancki mechanizm ancre, 15 rubinów	185 fr.
633 Budziki	48 — 38 — 30 fr.
235 Harmonje w najlepszym gatunku, 10 tonów, 4 basy — 31 tonów, 12 basów 425 fr. 21 tonów, 8 basów.....	150 fr.
248 Harmonijki ustne, Koncertowe, 64 tony. 28 fr. 80 tonów.....	235 fr.
342 Fonografy	325 fr. 375 fr. 425 fr.
457 Skrzypce w dobrym gatunku, w pudle 200 fr. 235 fr.	265 fr.
304 Przyrząd do ostrzenia brzytwy w futerałach.....	6 fr. 10 fr.
317 Brzytwy w doskonałym gatunku.....	20 fr. 24 fr. 30 fr.
412 Grzeblenie z prawdziwego rogu, mocna.....	7 fr. 9 fr. 12 fr.
447 Szczotki do włosów.....	10 fr. 12 fr. 14 fr.
502 Lustierka w niklowych ramkach.....	18 fr.
201 Mydło do golenia w metalowym futerałach.....	4 fr.
907 Sojzoryk 2 ostrza i korkociąg, cały stalowy ..	8 fr. 12 fr.
612 Maszynka do strzyżenia włosów	49 fr. 55 fr.
Pędzle do golenia w doskonałym gatunku 6 fr. 9 fr.	12 fr.
Bindy do włosów	4 fr. 6 fr.

Dla każdego zegarka dołączony jest dla czytelników POLAKA WE FRANCJI ładny łańcuszek bezpłatnie. Wysyła się po otrzymaniu przekazu pocztowego mandat-pocztę, który należy nadesłać należy pod adresem:

ARMAND

4, rue des Archives
PARIS (4^e)

Powyższy adres można wyciąć i nakleść na kopertę. — Opakowanie i przesyłka bezpłatnie. — Jeżeli macie trudności z wysyłką, pieniądze to napiszcie do nas nadmienając jaką nam sumę przesyłać chcecie a dostarczymy wam gotowy przekaz pocztowy który wystarczy odjąć na pocztę i wpłacić wymienioną kwotę.

Katalogi wysyłamy bezpłatnie

DENTYSTA-LEKARZ E. SMULAR

z paryskiego fakultetu medycznego

Leczenie i rwanie zębów. Najnowsze sposoby bez bólu.

Koron sztuczne, mostki. Dla niezamożnych zniżki.

Przyjmuje codziennie od 9 ran. do 8 wiec. w niedziele do 2 pop.

48, rue Dunkerque. Métro: Gare du Nord, Barbès. Anvers. Tél. Trudaine 42-79

CHORZY!

Laboratoire SYLKA
1, rue de Provence, PARIS

TRYPER Komplet lekarstw wraz z pompką.....	30. fr.
Takiż komplet wraz z lekarstwem na oczyszczenie krwi.....	50. »
Podwójny komplet lekarstw.....	80. »
Osobne pudełko pigulek Catapio.....	16. 80
SYFILIS Komplet na 20 dni leczenia wraz z lekarstwem na oczyszczenie krwi.....	40. »
Podwójny komplet (na 40 dni).....	70. »
Kuracja specjalna, bardzo mocna, o podwójnym działaniu, przez otwór kanału odchodowego i drogą zażywania pigulek...	150. »
UPŁYWY BIAŁE Komplet lekarstw bardzo mocnych.....	60. »
PERYODY zatrzymane spóźnione bolesne. Komplet lekarstw...	50. »
CHOROBY SKÓRNE, pryszcze wyrzuty Egzema. Leczenie.....	40. »
ANEMIA, brak apetytu. Komplet leczenia.....	50. »

Odpowiednia dieta oraz specjalny sposób leczenia:

REUMATYZMU. bólów nerkowych, przebiegienia, choroby płuc, nabrzmienia żył, hemoroidy, solitera, zatwardzenia, bezsenności, nerwów, niemocy piciowej itp. - Ekspedycja wszelkich lekarstw za zaliczką pocztową.

Przyjęcia Lekarza LEKARKI POLSKIEJ codziennie od 9-12 i od 20-22 godz.

W niedziele i święta od 10-12. Informacje listowne bezpłatnie.

Métro: le Peletier. i Cadet. Nord-Sud: Notre-Dame de Lorette.

"POLEXPRESS"

Polskie biuro podróży w Paryżu

3, rue Chauveau-Lagarde, Paris, VIIIe.
wykonuje-wszelkie zlecenia w zakresie podróż-
nictwa i wymiany walut.

Bilety kolejowe 3 i 4 klasy-Bilety okrętowe-wizy-
zakup i sprzedaż złotych polskich i dolarów-
informacje i mandaty bezpłatnie.

Lekarz-Polak

Dr. Franciszek Brabander

b. ekstern. szpitali m. Paryża przyjmuje rano od 11
do 12 i po poł. od 3 do 6 w niedzielę od 10 tej rano
CHOROBY WEWNĘTRZNE, SKÓRNE I DRÓG MOCZOWYCH
Ceny Specjalne dla Robotników

21, Boulevard Port-Royal 1 piętro na lewo (Métro Vavin)
Uwaga : 21, nie 21 bis. Tél. Gobelins, 51-07.

Niebywała Okazja

- Za **25** franków zegarek doskonale chodzący. z 5-letnią
gwarancją.
Za **75** franków zegarek damski na rękę złoty bardzo
ładny z 10-letn. gwarancją « plaque-or » na
10 rubinów.

Zamawiajcie pod adresem :

CARVATTE, place de la gare, Montceau-les-Mines. (S.-et-L.)

Polska LECZNICA UNIVERSELLE

5, rue Euryale-Dehaynin, PARIS 19. (na parterze)

Métro : Jaurès. Tramwaje N° 29, 21, 51. Autobus M.

OPERACJE, CHOROBY PŁUC, SERCA, ŻOŁĄDKA, SKÓRNE
WENERYCZNE, KOBIECE, USZU, GARDŁA I NOSA, PRO-
MIENIE, LABORATORJUM NAJNOWSZE METODY LECZENIA
NIEDAWNO ZOSTAŁ OTWARTY ODDZIAŁ DENTYSTYCZNY.

Przy klinice

b. Naczelny Lekarz 30 p. Str. Kaniowskich
DOKTÓR POLSKI

Przy wypadkach przy pracy leczenia darmo.

Przyjęcia : w dniu powszednie od 10—12 i od 4—7 popołudniu.
Prócz tego we wtorki i czwartki do 8 w. W niedzielę od 9 — 12 rano.

Dr. RYPKO i dawn. Dr. VIALARD

DOKTORZY SPECJALIŚCI

17, RUE RÉAUMUR, PARIS

Métro : Réaumur-Sébastopol lub Arts et Métiers lub Temple lub République
w pobliżu głównych dworców kolejowych.

Nowe i radykalne sposoby leczenia elektrycznością, serum,
zastrzykami, Choroby weneryczne i dróg moczowych :
Syfilis. Tryper. Szankier. Choroby krwi, skórne, niemoc
płciowa. Choroby nerwów, serca, płucne, żołądka i brzu-
sne. Bóle i reumatyzmy. Badanie krwi. Mocz, Ropy i t. p.

Codziennie od 9 rano do 9 wiecz, w niedziele od 9 rano do 6 w.ecz.
Mówi się po polsku, francusku, niemiecku. Dla robotników i urzędników
ceny zniżone.

Le Gérant : P. NEVEU.

DOSTARCZAM DO FRANCJI
TANIE CZESKIE PIERZE
BENEDIKT SACHSEL
Lobzy Nr. 346 u Pilzen
CZECHY
(République Tchécoslovaque)

kilogram białego darte 30 fr., lepszego 40 i 50 fr.; mię-
kiego jak kwap 65 i 75 fr.; najlepszego 90 fr. — Ceny we
frankach francuskich Wysyła bezpłatnie i bez cła za za-
liczką pocztową. Opakowanie się nie wlicza. Wymieniam
i odbieram napowrót. — Próbka darmo. — Paczki z
Czech do Francji są około 14 dni w drodze.

SWOJ DO SWEGO

DLA WYGODY KLIENTELI ZMUSZENI
BYLIŚMY PRZENIEŚĆ

"POLDOM"

W CENTRUM MIASTA de własnego lokalu.

Polski Dom Handlowy : POLDOM
nowy adres : 12, rue des Panoyaux.
PARIS (XIVe)
Metro : Menilmontant (blisko Place République)

Adres ten wyciąć i przy zamówieniu nakleić na kopertę.

Otwarte w niedzielę i święta do 3-ej.

NAJLEPSZE I NAJTANIEJSZE ŹRÓDŁO ZAKUPÓW
DLA POLAKÓW

POLDOM wysyła polakom odwrotną pocztą za zaliczką wszelkie
żądane towary, jak również polskie produkty spożywcze.

Gwarancja — Ceny konkurencyjne — Katalogi bezpłatne.

Kto raz kupi, stale zwraca się o wszelkie towary,
Dla zamówienia powyżej 200 franków—piękne premje.

LECZNICA POLSKA

18, rue Malher. — PARIS-4^e.

DIATERJA. DARSONWALIZACJA, LAMPĄ KWAR-
COWA (Górskie słońce) Prześwietlanie promieniami
RONTGENA

CHOROBY WEWNĘTRZNE : płuc, serca, narządów tra-
wienia, reumatyzm, hemoroidy, żylaki

CHOROBY WENERYCZNE I DRÓG MOCZOWYCH ;

tryper, szankier, syfilis, choroby krwi, niemoc płciowa

CHOROBY SKÓRY

CHOROBY KOBIECE I AKUSZERJA

Wszelkie operacje w najdogodniejszych warunkach

Dla bezrobotnych znaczne ulgi

BADANIE KRWI I MOCZU

Przyjęcie codziennie od 9 rano do 8 w. W niedzielę od godz.
9—12.

18, r. Malher, Paris (4e) w bramie 1—ep.

Métro : St-Paul. Tél. : Arch. 45-33.

Pierwsza polska szkoła SAMOCHODOWA im. Hallera

35, rue Boissy-d'Anglas w podwórzu dom 9 1-sze
piętro. — PARIS-8^e

(metr. i Nord-Sud : Madeleine. — Autobus AC od dworca Gare du Nord.)

Tylko dyplom naszej szkoły która jednocześnie daje wam prawo
do wolnej jazdy po całej Francji a nawet całej Europie i w kraju.
może Wam ułatwić do otrzymania dobrej posady.

Nasza szkoła wyucza Was w 14 dn. kursu jazdy i mechaniki
wraz z przejściem egzaminu i otrzymaniem dyplomu szofera
mechanika.

Cały kurs kosztuje 250 fr.

UWAGA : Uczniom, którzy nie mogą zaraz przyjechać, tym

wysyłamy pocztą kurs lekcji teoretycznych. Ci zaś po zazna-
mieniu się z tym kursem przyjeżdżają na lekcje praktyczne.

Uczniom po zdaniu egzaminu w naszej szkole na Szofera-Mecha-
nika często dajemy posady we Francji i w Polsce polepszając ich byt.

Znajomość jęz. francuskiego nie obowiązuje. Przyjeźdnym z
prowincji, rekomendujemy mieszkanie, od 20 do 25 fr. na tydzień.

Informacje wysyłamy bezpłatnie.

Zapisy codziennie od 9-aj do 7 i pół. w niedz się od 9-5 wieczorem.

Tow. Gen. Druku i Wyd., 71, rue de Rennes, Paris. — 1928